

Kommunens ansvar för avfall

[Kommunalt avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Ändringen till begreppet kommunalt avfall är i princip inte avsedd att förändra ansvaret för avfallshanteringen. Vilket avfall som omfattas av kommunens ansvar framgår av 15 kap. 20 § miljöbalken:

1. kommunalt avfall,
2. avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för
 - a) hushållspillvatten, eller
 - b) spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten
3. latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och
4. bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

I miljöbalken regleras även kommunens ansvar för att detta avfall behandlas och transporteras bort från den fastighet där avfallet finns. I vissa fall kan kommunen överenskomma med fastighetsinnehavare om alternativ hämtningsplats för hushållsavfall, eller genom beslut anvisa hämtningsplats inom rimligt avstånd från fastigheten. Detta regleras i kommunens föreskrifter om hanteringen av det avfall som kommunen ansvarar för.

En definition av kommunalt avfall har införts i avfallsdirektivet. Definitionen har utformats för att vara i linje med den som används för statistiska ändamål av Eurostat och OECD.

Den nya definitionen är genomförd i svensk rätt genom ändringen i 15 kap. 3 § miljöbalken (prop. 2019/20:156). **Författningsändringen trädde i kraft den 1 augusti 2020.** Termen kommunalt avfall har samma betydelse i hela balken.

Kommunalt avfall definieras i 15 kap. 3 § miljöbalken. Där framgår att kommunalt avfall **är avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll**, dock inte

1. avfall från tillverkning,
2. avfall från jord- och skogsbruk,
3. avfall från fiske,
4. avfall från septiktankar, avloppsnät och avloppsrening,
5. bygg- och rivningsavfall, och
6. uttjänta bilar.

”Kommunalt avfall definieras som avfall från hushåll och avfall från andra källor, såsom detaljhandeln, förvaltningar, skolor, hälso- och sjukvårdsinrättningar, hotell- och restaurangbranschen och andra tjänster och verksamheter, som liknar hushållsavfall till sin art och sammansättning”.

[Klassificering och kodning \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

För mer stöd och vägledning för att klassificera sitt avfall finns en vägledning från EU-kommissionen.

[EU Kommissionens vägledning om avfallsklassificering](#)

[Vägledning om avfallsklassificering 2 kap. Avfallsförordningen \(pdf 385 kb\)](#)

Kommunens ansvar för avfall

[210530_vgl_2_kap_avfallsförordningen_om_avfallsklassificering.pdf \(naturvardsverket.se\)](#)

I Mark- och miljööverdomstolens dom M 11690-18 beskrivs bland annat avfallsinnehavarens skyldighet att genomföra en inledande bedömning av avfallet, innan avfallsklassificering kan vidtas: <http://markochmiljooverdomstolen.old.domstol.se/Domstolar/markochmiljooverdomstolen/Avidad.Dom.M%c3%96D.M11690-18.pdf>. (404 - Sidan hittades tyvärr inte)

Enligt **kretsloppsprincipen**, 2 kap. 5 § miljöbalken, ska verksamhetsutövare **hushålla med resurser** och minska mängden avfall som uppstår, bland annat genom förebyggande åtgärder och återanvändning.

För att minska negativa effekter av avfall behöver en avfallsinnehavare ta reda på om avfallet på grund av sina inneboende egenskaper behöver hanteras på särskilda anläggningar för farligt avfall.

Genom 4 kap. 10 § avfallsförordningen ställs även långtgående krav på att **farligt avfall inte får blandas med icke-farligt avfall**, det så kallade ”**blandningsförbudet**”.

Med hantering av avfall avses både fysisk hantering såsom insamling, transport, sortering, återvinning och bortskaffande, och icke fysiska åtgärder som syftar till att avfallet byter ägare eller innehavare.

Avfallshantering får inte leda till att människors hälsa eller miljön skadas. Mark, luft, vatten, djur och växter ska visas särskild hänsyn för att undvika risker för påverkan.

Avfallsklassificeringen är en förutsättning för att avfall ska kunna hanteras säkert och för att undvika risker för påverkan och är även av betydelse för transport, sortering, lagring och behandling av avfall.

Klassificeringen är även en förutsättning för efterlevnad av blandningsförbudet, dvs. att farligt avfall inte får blandas eller spädas ut, samt vid identifiering av avfall som kräver destruktion eller irreversibel omvandling på grund av innehåll av långlivade organiska ämnen (POP-ämnen).

Viss förändring i insamlingsansvaret [Kommunalt avfall \(naturvardsverket.se\)](#)

Det nya begreppet kommunalt avfall har till viss del en annan omfattning än den tidigare termen hushållsavfall. Då kommunerna ansvarar för insamlingen av kommunalt avfall innebär detta i praktiken en förändring av insamlingsansvaret i förhållande till det tidigare ansvaret för hushållsavfall. Då dessa frågor är nära sammanlänkade med varandra berör denna vägledning till viss del också insamlingsansvaret för kommunalt avfall.

Under 2020 tillsatte regeringen en särskild utredning för att undersöka alternativa möjligheter för verksamheterna att själva välja vem som ska hantera deras kommunala avfall. **Utredningen föreslår ny lagstiftning på området med ikraftträdande den 1 januari 2022.** När denna vägledning beslutas är det oklart hur utredningens förslag kommer att tas omhand och därmed i vilken omfattning som ansvaret för hanteringen av verksamhetens kommunala avfall kommer att påverkas.

Föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter (2016:8) om miljörapport;
[NFS 2021:9 Föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter \(2016:8\) om miljörapport \(naturvardsverket.se\)](#)

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2022.

Kommunens ansvar för avfall

2. Bestämmelserna i dessa föreskrifter ska tillämpas för första gången på den miljörapport som ska ges in till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2023.

Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin

BETÄNKANDE AV UTREDNINGEN OM VERKSAMHETERS KOMMUNALA AVFALL

[C02EFFF7-0B5E-4D83-836E-022017E89347 \(riksdagen.se\)](https://riksdagen.se/C02EFFF7-0B5E-4D83-836E-022017E89347)

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2022.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2022.

1.3 Förslag till förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2022.

2.1 Uppdraget

Många yrkesmässiga verksamheter är intresserade av att få ökade möjligheter att ta hand om sitt kommunala avfall för att på så sätt möjliggöra utveckling av nya modeller och metoder för en cirkulär ekonomi. I vårt uppdrag ligger därför att utreda om verksamheter bör ges möjlighet att hantera sitt kommunala avfall på nya sätt för att främja miljömässigt goda lösningar som bidrar till den cirkulära ekonomin. Tanken är att om verksamheterna kan välja en annan aktör än kommunen för att hantera sitt avfall, ska det kunna bidra till att stimulera framväxten av en marknad med innovativa cirkulära lösningar.